

Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікиңапарығ архиепискобы ИОНАФАННЫҢ өткізу сөс пиргенінең сыйғарылча

ЧАРЫС АЙЫНЫҢ 14-ЧІ КҮНІНДЕ -

ИЛ АЛ-ЯРЫГХ ЧУДАЙТӨРӨҮТКЕНИНІҢ ҚАЗАКИНДЫСЫ

Пүйн Ин Ап-арығ Худайтөрет-кеннің Чаабындызын ўлүкүн-непчебіс.

Пу улуг күнні, Худай Ічезін улуп-
лап, Аға чахсы алынып паза Аны
сабландырып, ўлұкүннірін Сын-
сабланыстығ Тигіриб түргыс салған.

Константинопольдағы сыйнабланыстығ христостығларға Христос Тöреенінен Х-чы ч.ч. пасталчатхан тустарда Худай Іchezі хайхастығ полыс пирген. 910 чылда, император Лев Премудрый устапчатхан туста, грек чонына уфаа сидік полған: сарапинер улуғ күснег чаа тирии чох Гречияның кін-саарына чаанаң кірібіскеннер, іди аны саңай инзер саларына хорығыс полыбысхан. Пір чирден дее полызығы чохтанар саарынын чурт-ағчылары Влахернадағы Худай туразынзар чылылыс парғаннار, хайда Худай Іchezінің көгене полған, анда олар Хан Худайға паза Худай Іchezіне, күс салып, алданғаннار. Худайнын туразында ікі Худай кізізі полған: ап-арығ Андрей паза аның ўгренчізі Епифаний. Кинетін ап-арығ Андрейге Худайдан пирілген сіліг паза хайхастығ көспек көрінген. Ол илбек Худай туразынын хаалхалары ўстүнде. Тигірнің паза Чирнің Хан-Ипчізін көп ангеллернен паза ап-арығларнан хада көр салған, Хайзы Позының холларында пызыннапчатхан Чаабындызын тудын салып, Позының Оолғына паза Хан Худайына тиксі амырның ўчүн, паза кін-саарны арачылап халарынанар, сурынып, алданған. Ол хайхасты көрчеткен ап-арығ Андрей, Худай көртісчеткензер көзідіп, чоохтанған: «Көрчезің ме, харында, Тигірдегі Хан-Ипчіні, Хайзы кізілернің ўчүн, Позының Хан Худайына паза Оолғына пазырынчатханың!» - Ўгренчізі нандырган: «Көрчем, ада, паза уфаа тын хорыхчам».



Худай Ічезінің паалаңаң чох чахсы киректері Орыс Чиріне дее ниңче хати пирил парған: пастап Христосха киртіністі, ёйнінде ап-арығ Софияның адынан Худай туразын Киевте түрғысчатханда, аның соонда, татар-монголлар Орыс Чирін пазынчатхан тұстарда паза оларның пазынинаң позып алған тұстардан сығара пу күннерге читіре - санап таа тоос подбассын.

Худай Ічезі тұсken орыннарда Аның хайласчайашан паза хайраллас пирчेतкен иконалары аймах-пасха адад парғаннар, іди олар қардыхыла пістін Чирібіске өткізу киректерін пиргенін киречілепчелер, че прай Аның өткізу польысраны тигірдегі қылтыстар паза талай қазындағы хұмнар өзіншілдер - оларның саны чобыл.

Сабландыр, Россия, - сабландыр полған на Христосха киәтінчөткен Тигрібінә оолғы, синің алнына турчан Тигрдегі Худай Іңеziн, Аның тохтаабин пирлчөткен Іче хайрллазы ўчүн, хайзын Ол синің Чир-сұуна паза сағаа пирче. Аның чөрінгенінен амбы тусха читіре пістің Чир-сұубыс пүдүн, күстіг паза саблығ турча. Чалтанмин чоохтира чарир, сынап Россияның чоны چахсы паза ах сағыстығ полып, прайзы позының Сынсабланыстың Тигрібіне пирін салчаң полза, андада Аның хайхастығ паза چахсы күннер пиргени чылдаң чылға көптел турарчых, паза Аның амыр хонииниң хыри-пазы чох поларчых, хайди Ап-арығ Піcікте пазылча: паза Аның амырының хыри-пазы қофыл (Исаи 9, 7).

Андағ Алныбысха Турчаабыс парда, кемнен піс хорығарбыс, Хайзының хынызының паза күзінің хыри-пазы чоғыл? Че пістін қазыхтарыбыс, чабал хынысха тартылчатханыбыс, киртініс соҳ полчатханыбыс, ах сағыстығ полбинчатханыбыс пісті удаа Аның ап-арығ Қаабындызына турыстыра нимес ит салча, іди піс, күзібісті қідір салып, позыбыстың чабал хынысха тартылчатханыбыс паза сын полбинчатханыбыс ўчұн, қазыпчабыс. Иди Ол тиксі ап-арығ паза сын Позынаң пісті, Худай чозағын сайбапчатханиарны Позының Қаабындызынан чаап таа полбас, че, кем сыннан қазыхтығ полчатханының пілініп, ахтанып, алданчатса, паза чири ўстүнде ах сағыстығ чуртапчатса, Ол оларны Позының Қаабындызынан чаап хайлі дее арачылп халар.

О, сынап піс Худай Ічезінің паза Тигірдегі Хан-Илпінің ап-арығ полчат-ханың пілген ползабыс, андаға чазых идерге хайди хорығарчыхпыс паза хайралланарчыхпыс. Пілген ползар, хайди Ол хайдағ ла полза чазых итчет-кеннерні чабал көрчтекенін! Хайди піс угаа көп чахсы киректерні идерге күстенерчікпіс!

Амды ап-арығ Дионисий Ареопагит илчінің ўгренчізі, Худай Ічезінің ап-арығ паза худайлығ чаҳсы чысты таратчатханың, хоостап, чоохтапчатханың көр көрербіс, хайзы Худай Ічезін Иерусалимде, Христостың алын салған соонда, ўзінчі чылда позының харажтарынаң көр салған: «Хачан мин Худай омалығ, Ин чарых

Ол Гитгрээр коссекел тес полғанда.»
Аның сині өзінің ап-арығынан пілдерге күстеніп, позыбыс таа арығ чуртирга күстенерге кирекпіс, хайзын пістін. Хан Худайыбыс киректепчे: ап-арығынан, хайди Мин ап-арығым, Хайзы сірернін Хан Худайынар полча (Лев. 19, 12).

Ниме тиирге тідінерзің Худайның алнында, Аның Ин Ап-арығ Іchezінің алнында? Сынап Моисейнің сыйиғи Худайның алнында илбек полған полза, ап-арығ ухаанчыларның Самуилнің паза Илияның алай ба Нaa Чахырдағы Худай кізілерінің: Алнында парчатхан Иоаннның, илчілерінің, чобағчыларның паза, ёёнінде, ап-арығчы Николайның Худай алнында тідінгеннерінен тиннезе, Худай Іchezінің тідінізі Худайның алнында оларнан тиннече чох улуг полча. Позының Оолғының паза Хан Худайының алнында турып, Тигірде паза Чирде Хан-Иппі полып, Ол сыбыра христостығларның алнын аларға чөрінче, паза Аның чөрінгені шірдес тик полбинча, прай анзы Худайға сыбыра қашсы паза истіг полча.

Сыбыра чахсы паза исти полча.
Иди, христостыглар, сыбыра
Худайның алнында, сын полып,
цаыхтарыбыс тастал парар ўчүн,
тирен алданып паза ізеніп, Худай Ічезі
пістін ўчүн чөрінзін тіп, Аннаң сурына-
анаар, хайди анын ап-арығ Тигіриб
күннін сай толдырча.

Аның күстіг ўлгұлғи полчатханың тиксі алза, Ол Тигірнің паза Чирнің Чайаачызының Ічезі полчаадып, прай нимені толдыр полар, паза Аның ўлгүзінің хыри-пазы қоғыл, іди Ол прай Худай күйінен тол парған.

Халғанчызында, Аның ин хыйгазы илбек полчатханынаң паза кізі худын чахсы пілчеткеніненер сым поларға чарабас. Иди Ол прай Худай күзінен сыйбыра, хубулып, хас-хачанға Күннің сыны - Христос Худайга, Хайзы кізілер чүректерінің қазыдын чахсы пілче, - Ол сах ідőк, прайзының чүректері хайдағ полчатханын чахсы пілче. Аның пілізінің хыри-пазы өфіл. Аның ин не хыйға полчатханы, хайзы Худайның ин хыйгазынаң өтре қарыпта, прай нимені Позының ұчаана алыш, прай ин хыйға ондайнаң арачылап халарының өзенін көрче. Иди піс, прайзыбыс арығ чүректіг Иң Ап-арығ Хыстың, Худай Тöреткеннің Қаабындызынаң қаптырарға чүгүре-паза килерге кирекпіс, Аның пастьыра Худайдан прай чахсы киректерінің паза прай чахсы киректерінің көстен - Тигірдегі мөге чұртасты алып алаанар.

Худайғасын Иоанн Кронштадтский



БЛАГОХИЯНЫҢ ЧУРТАЗЫНДАҒЫ КИРГЕКТІРІНІН ПАЗА ЖЕҢІЛДІЙНЫҢ ХУДАЙҒА ТОЛДЫРҒАН ТОҒЫНЫСТАРЫНЫҢ ИЗБЕРІЗІ

Үртүн айының 11-чі күні, иирде, Ап-арығ чахсықиртіністіг илбек пиг Александр Невскийнің ап-арығ сөйгін көзіргенін сағысха кирчен күннің паза Москвадағы Худайгасын илбек пиг Даниилнің ап-арығ сөйгі таабылғанын сағысха кирчен күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 12-чі күні, ап-арығ чахсықиртіністіг илбек пигнін Александр Невскийнің ап-арығ сөйгін көзіргенін сағысха кирчен күнде, паза Москвадағы Худайгасын илбек пиг Даниилнің ап-арығ сөйгі таабылғанын сағысха кирчен күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 12-чі күні, иирде, Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің аарлығ хуры Салылғанын сағысха кирчен күнде, паза ап-арығ чахсықиртіністіг Петры пигні паза пиг-ипчі Февронияны, Муромдағы хайасчайачаннарны хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 13-чі күні, Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің аарлығ хуры Салылғанын сағысха кирчен күнде, паза ап-арығ чахсықиртіністіг Петр пигні паза пиг-ипчі Февронияны, Муромдағы хайасчайачаннарны хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 14-чі күні, тигірибліг Наа чыл пасталчатхан күнде, паза Худайгасын Симеон Столпникті паза аның ічезін Худайгасын Марфана хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 17-чі күні, Худай Ічезінің «Неопалимая Купина» иконазын ўлукүннечең күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 19-чы күні, Архистратиг Михаилнің Хонехте пол парған хайказын сағысха кирчен күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Сыра п. Михайлор-Архангельской Худай туразында толдыр салған.

Үртүн айының 19-чы күні, иирде, чобағчы Созонты хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 20-чі күні, чобағчы Созонты хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларына хада,



Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 20-чі күні, иирде, Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің Төреңнің ўлукүннечең күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 21-чі күні, Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің Төреңнің ўлукүннечең күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 22-чі күні, Харатас саарның администрациязының залында В.В.Белоноговтың саарның пазы поларға ўзінчі хати таабыл парғаның хайынызы иртірілген. Пу хайынысты Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан арасахан.

Пәзікхұтпастьры Ионафан Василий Васильевичті пәзік орынға ўзінчізін таабыл парғанынан алғыстал, аға ап-арығчы паза хайасчайачаң Николайның иконазын туттыр пирген.

Үртүн айының 26-чы күні, Иерусалимдегі Христостың Тірілізі Худай туразын Наачылааның ўлукүннечең күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Үртүн айының 26-чы күні, иирде, Хан Худайының Тірігічайапчатхан Аарлығ Кірәзін Көдіргені ўлукүннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Кибер хоостыра, Кірәсті Көдіргені ўлукүнде кафедралығ соборзар Кірәсті Көдірчен орынны толдыр саларға Хан Худайының Тірігічайапчатхан Аарлығ Ағазынан алылған чардығастығ Кірәс Худай туразының ортазыназ сырғарылча, хайзы Устапчатхан аркалайның чаҳсы сөс пиргенінен, Харатастағы Богородице-Рождественской Худай туразында хайраллалча.

Үртүн айының 27-чі күні, Хан Худайының Тірігічайапчатхан Аарлығ Кірәзін Көдіргені ўлукүннің күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ

митрий Ростовскийнің адынаң Худай туразында толдыр салған.

Чарыс айының 5-чі күні, иирде, Алнындаларпатхан Ухаанчы паза Кірәстегі Иоанны паза Москванның Ап-арығчызы Иннокентийні хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 6-чы күні, Алнындаларпатхан Ухаанчы паза Кірәстегі Иоанны паза Москванның Ап-арығчызы Иннокентийні хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 7-чі күні, иирде, Александрийстегі Худайгасын Ефросинияны, Худайгасын Сергий Радонежскийні хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 8-чі күні, Александрийстегі Худайгасын Ефросинияны, Худайгасын Сергий Радонежскийні хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарына хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 8-чі күні, иирде, ап-арығ илчі паза чахсыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 9-чы күні, ап-арығ илчі паза чахсыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Чарыс айының 9-чы күні, ап-арығ илчі паза чахсыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ толдыр салған.

Чарыс айының 10-чы күні, ап-арығчобағчы Каллистратты паза аның дружиназын, ап-арығчобағчы Петры, Круглицтің митрополидін хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 10-чы күні, иирде, Худайгасын азыхискірігі Харитонны, Худайгасын Кириллні паза Марияны, Худайгасын Сергий Радонежскийнің ада-ічезін хумартхылаңаң күннің тандади, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чарыс айының 11-чі күні, Худайгасын азыхискірігі Харитонны, Худайгасын Кириллні паза Марияны, Худайгасын Сергий Радонежскийнің ада-ічезін хумартхылаңаң күнде, Ағбаның паза Хакас чирінің Пәзікінапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Апчанай аалдағы Кресто-воздвиженской Худай туразында толдыр салған.

ХУДАЙ ПИРГЕҢ ҮЙАТТЫРЧАТХАН САҒЫС – 60-РӘССЕР

Yйаттырчатхан сағыс - хачан кізі позының худы хайдағ полчатханын пілінгені: хут-чуга, чарых ниме, хайзы чахсыны чабалнан таллап пілче.

Үйаттырчатхан сағыс - чахсыны чабалнан - оланай сағыстан чарых сизін салча.

Үйаттырчатхан сағысты, оланай сағыс чіли, алаахтыр полбассын.

Алаахтырчатхан сағыстан, хайзы чазыхха хынчатхан көнніліг полча, үйаттырчатхан сағыс ѿр күресче.

Үйаттырчатхан сағыс - ол кізінің чұртазында полчатхан сын паза арығ Чозас.

Үйаттырчатхан сағыс кізінен Пічік Чозагы сыйхалахтох устаан. Ардап, тұс парған кізі төлі көмestен Худайнар, чахсынанар паза чабалнанар саба сағынып пастваан. Хачан Пічік Чозагы Худайны сыйнан пілеріне паза Худайның көннінче поларына ўгредіп пастваанда, тайма сағыс позының саба полчатханын үйаттырчатхан сағысха искірп пастваан.

Христостың ўгредии, хайзы ап-арығ Қірәснең таңмалад парған, үйаттырчатхан сағысты чабалнан тоғыр имнеп сыйхан, хайзы чазыхтың ағыриин чухтырып алған полған. Піске хатап айландырып парған үйаттырчатхан сағыс Христостың ўгрединен пәзік паза көдіре тудылча.

Үйаттырчатхан сағыстың хазых паза орта полчатханы Сынсланыстығ Тигірибнің істінде ле ізестіг тудылча. Саба сағынғаны, үйаттырчатхан сағысха тееліп, кізін орта чолдан сығарыбысча.

Үйаттырчатхан сағысты, аймах-пасха чазыхтар пұлестеп, тумай, туных ідіп, узудыбысча, андана кізі үйадын саңай чідір салча. Чазых аны - үйаттырчатхан сағысты саңай чох идібісче.

Полған на чазых, сынап тирем алданыснаң арығлал парбаза, үйаттырчатхан сағыста ардапчатхан істерін халғыс салча.

Үйаттырчатхан сағысты саңай

өдірібізеге сидік, ол кізіні Христостың Хорығыстығ Чарғызына читіре сүрізер, андана ол миңдең кізінің худын хатығ нандырыға тарт салар.

Ап-арығ Адаларның чарыда чоохтана хоостыра, хайзын Чахсы Хабар сағысха кирдірчес, үйаттырчатхан сағыс кізінен хачан даа чарылбинча, че кізінің иштіг чуртабааны сылтаанда, позының тузына читкенче, узубысча.

Орта: ол чарылбинча! Ол пісті полған на киілспес киректен хыйя тартарға күстенчес.

Хан Тигірзер апарчатхан чолында ол чарылбинчатхан үйаттырчатхан сағызынан чирдегі чуртазындағы амырны хайралла іди, хачан хас-хачанға синің худынның чуртазы пөгілчетсес, сизін сал, ол синнен тоғыр тұрыбыспазын тіп.

Ап-арығ Пічік чоохтапча; синің киречізі хұтты чабалдан позыт салар (Притч. 14, 25). Ол киречі - ардабаан үйаттырчатхан сағыс: ол чазыхтарның чабал сыйбыхтазынан синің худынның саңай тоозыл паарынан паза хас-хачанға ирееленерінен позыт салар.

Хайди пычах таснаң чітілділче, ідік үйаттырчатхан сағысты Позы Хан Худай Иисус Христос чітітче: аның Чахсы Хабар чахығлары пастьра чітілділче паза ўгренілче.

Чахсы Хабар пастьра чітілділ парған паза чарых ўгренілген үйаттырчатхан сағыс кізінен кічічегес тее чазығын чарых көртіп пирче.

Үйаттырчатхан сағызындың күснен чабыра паста! Иди итсек, син хұттың пос полчатханың чох ит салып, позының чазыха киріп, аға (чазыхха) палғаттыр саларын.

Үйаттырчатхан сағыстың чітін уға уйанаң, чуга: хачан кізі позының үйаттырчатхан сағызы пастьра киректерін толдырчата, ол пик хайраллапча, че, хачан аны сизін-мин халып, сыйбайссан, ол тирем алданыс харах частары пастьра, чуунылып, арығлал парар.

Пір дее чазыхтанар ол кінгі тіп, ни-

ме салбин, сағынма: полған на чазых - ол Худай Чозагын сайбааны, хайзы Худайның көнніне тоғыр тұрыбызып, чабал ниме айлан парча.

Итчен ниме сох парып, кічік чазыхтарның соонда улуғ чазыхтарның салчабыс. Нимедір ол? Улуғ чазых па? Хайдағ чазых ол? Ол чазых нимес! - позының арачылан халарына читіре сағынминчатхан кізі іди сағын салча, хачан Худай Чозагы чаратпинчатхан чиисті чібізеге кізі хынчата.

Ол андағ киілспес сағызынан, сыйбыра үйаттырчатхан сағызын кинек ит салып, сайбап салча. Аның чітии омастал парча, чарығы харасхыланча, худында харасхы паза соох ээленип пастапча, анаң салбыр поларына паза посты чахсы пілін полбинчатханына тарт салча.

Позын чахсы пілін полбинчатханына ол пола-пола көнік тее парча. Удаа іди пол парғанын ол Худайға кирек, үйаттырчатхан сағызы амырапча тіп санабысча, аның, тізен, чазыхтың полчатханын, Худайның чахсы күзі пирліткенін, хұттың чуртазының паза үйаттырчатхан сағызының узбисханын пілінмееніне айлан парча.

Іди пол парып, хорығыстығ харасхада кір парғаны, посты пілінмеенін ўчүн, пасха чазыхтар кізі худына посла кір парчалар, анаң олар анда уйаланыбысчалар. Чазыхтар, кізінің худында истіг көнік парып, чилегелен парчалар ідік, хайди иберкізіне кізінің худы көнік парча. Чазыхтарға көнік парғаны угая иреелестіг полча. Иди кізі позы чазыхтың худы пол парча.

Кем үйаттырчатхан сағыстың сизіндіриң ниме салбин, аймах-пасха хыныша тартылып, аның худы пол парған, ол улуғ хұттың күстеніснен паза Худайның полысханынан, худы ілірбезінен позып алып, аймах-пасха чабал хыныша тартылчатханын утып алар.

Уғаа тың күстеніп паза сиргек полып, үйаттырчатхан сағыстарының хайраллап халынар!

Үйаттырчатхан сағызынны Худайға хайраллап сал: Худайның прай чахығларын иштіг толдыр тур, хайзы прайзына көрінчес, ідік көрінмінчеккенін, хайзы Худайға паза синің үйаттырчатхан сағызына ла көрінчес.

Позының чағыныңа үйаттырчатхан сағызынны айландаңыр тур: чағыныңа піре ле хати чахсы хайғанынаң көннің тол парбазын, че позының үйаттырчатхан сағызынның көннің толзын. Андана ол киректерін не ўчүн көннің тол парбас, че чүреен дее чағыныңа чағын пол парар, хайзын Чахсы Хабар піске чахыпчы.

Үйаттырчатхан сағызынны нименоозар хайғанынан: артық харбанмин, ис-пайға чабдыланмин, салбыр полбин, хайралла, іди прай нимені, хайғанынан син тузаланчазын, - Худай чайап салған, кізее Худайдан паазы чох сыйыхтар полча. Аңзын ундуба!

Хайал! Хайал! Сынап Хан Худай Позының Омазын танып полбас, кемде Позына тёййін көр таппас! Андана Ол хазыр чоохтанар: Сірерні пілбінчем! (Мф. 25, 12). Худайның көннің толдыр полбаан ома ўспинчеккен отта койерге хас-хачанға тастал парар.

Тоозылбинчатхан орініс ол хұтты хуаана алып алар, хайғынзар Хан Худай көрібізіп, Позына тёййін танып салар. Ол анда ол сілігін көр таап алар, хайзын Ол Позының тоозылбинчатхан чахсызынаң аны (кізі худын) чайапчатханда кир салған, паза Толынчатханда чахып салған, - аннаңа хайди ла полза чазыхтарнаң ырах турып, пір дее чиктетпин, прай Чахсы Хабардағы чахығларны толдыр турарға кирексін.

Худай-Адаа сыйбыра, күстеніп, пазырыныар, іди ол пістен Позының Омазын паза Позынаң сыйчатхан Ап-арығ Худын хыйя айландарыбыспазын, паза пісті позының чахсы күзі чох халғыс салбазын.

Ап-арығчы Тихон Задонский

Aрлығ харындас-пичелер, піс сагам изен-хазых чуртапчатханнар чирдегі чуртастарын тоос салған кізілерібістің хуттарын арачылап халар ўчүн, пик киртініп, Хан Худайның алнында, пик тур салып, Аға алданарага кирекпіс, іди пістін туған-чагыннарыбыс тігі чирде ідік хыйга сағыстығ полып, чуртапчалар, хайди олар пу чирде ит-сöökтіг полғанда чуртааннар, аннаңа олар пісті исчелер, паза пістін алданызыбысты саҳтапчалар.

Олімі чох хұттың чайал парған кізі, чирдегі чуртазын халғыс салып, ізічолы чох чіт парбінча. Чирден чайал парған ит-сöök - күл-ойбаа айлан парып, хатап чирге айлан парча, че, аның көрінмінчеккен чуга күзі, хайзын піс хут тіп, адапчабыс, хачан даа ѥлбінчес. Ит-сöök ѡл парғанынан позы киречілепче, іди ол чызып парып, унал парча, че, кізінің худы, анына кизе-тоғыр, уналбас хұттың полча, аннаңа ол ит-сöök чіли, ѡл парған соонда, чызып парбінча.

Кізінің иді-сöögі худы чох чуртап полбинча, че, кізінің худы ѡлімі чохтаңар, ит-сöök тее чох тоозылбас чуртастығ полча. Аннаңа пістін туған-чагыннарыбыс пісті исчелер, паза пістің алданызыбысты киректепчелер.

Пір кізі дее чоғыл, хайзы чазыхха кірбін, чуртап салған. Пір дее кізі

КІЧІГ ХЫРЛАС АЙЫНЫН 7-ЧІ КҮНІНДЕ -

ДИАНИТРИЙ НІССІЕВОТЯЗЫ

чазых кірінен арығ нимес, чирде піре дее күн чуртаан полза. Піс прайзыбыс чазыхтың төрепчебіс, чазыхтың чуртасты чуртап салып, чазыхтығо тоозыл парчабыс.

Сыннында, пістін арабыснаң көбізі ачырғастығ пыроланып, Хан Худайға алданчалар, анаң Ап-арығ Чазыгытты алынчалар, че, уғаа тың ачырған парған соонда, хатабо чазыхтарның тігі чирде іт-сöökтіг полғанда чуртааннар, анинаң оларның хұттары, тобіркідегі айна чиртіндер түс парып, постарының чирде ит салған чазыхтары ўчүн, тың ачырғанча поларлар, паза чахсы киректер чайирға күстеніп чуртапчадып, киректерін халбаан. Че амды олар постарының күзінен тобіркінің тузахтарынан позып полбастар. Христос - тобіркінің Унадығызы - айна чуртының халхаларын азыбысчан паза чаабысчан күстіг полча, аннаңа Тигірибнің хазых кізілері, оларны Хан Худай хайраллазын тіп, Ағаа пазынанарға киректер.

Ап-арығ адалар пик киртіндерчелер, іди Худайның тиксі-пірге Чарғызының алнында, Тигірибнің алданызыбысты сағыстығ полып, чирдегі чуртастарын тоос салған түркінде күстіг полча, аннаңа Тигірибнің хазых кізілері, оларны Хан Худай хайраллазын тіп, Ағаа пазынанарға киректер.

ан-чагыннарыбыс ўчүн, Худайның алнында тұрып, Ағаа алданарага кирекпіс.

Пістін хас-хачанға узбисхан кізілерібіс хазых полғанда Худайға киртінен дее ползар, че хатығ чүректіг полып, постарының хұттарын арачылап халар ўчүн, чахсы-чалахай киректерін чайабаан даа поларлар, аннаңа оларның хұттары, тобіркідегі айна чиртіндер түс парып, постарының чирде ит салған чазыхтары ўчүн, тың ачырғанча поларлар, паза чахсы киректер чайирға күстеніп поларлар, хайзына, чирде чуртапчадып, киректерін халбаан. Че амды олар постарының күзінен тобіркінің тузахтарынан позып полбастар. Христос - тобіркінің Унадығызы - айна чуртының халхаларын азыбысчан паза чаабысчан күстіг полча, аннаңа Тигірибнің хазых кізілері, оларны Хан Худай хайраллазын тіп, Ағаа пазынанарға киректер.

Ап-арығ адалар пик киртіндерчелер, іди Худайның тиксі-пірге Чарғызының алнында, Тигірибнің алданызыбысты сағыстығ полып, чирдегі чуртастарын тоос салған түркінде күстіг полча, аннаңа Тигірибнің хазых кізілері, оларны Хан Худай хайраллазын тіп, Ағаа пазынанарға киректер.



саринзар алыстырыл парар тіп. Ап-арығчы Иоанн Златоуст анзынанар іди чоохтапча: «Чазых

СЫН САБЛАНЫСТЫГ КИРТІНІС ЯКУТИЯДА

Пасталғаны 9 №-де

Xачан ап-арығцы Мелетий Саха чи-
рінде Худайға тоғынгандан, аның
Худайны хығырынып, алданған
сұлтаандар, Худай полысханынаң,
ағырығ кізілерге илееде қазылыстар
пирілгенін сизін салсаңнар.

Пу чирлерде Худайға тоғынчатахан
абыстар пәзік пілістіг полчаннар. Олар-
ның хай-піреелері имчілер полчаннар,
андагы чоннарның тіллөрін ўгреніп,
ученайлар пол парчаңнар.

Сынсабланыстығ Тигрибін тоғын-
гандан, пу соох чирлердегі кизек
чоннарга күннің, ўгреніп піліз піріліп,
харажыдан чарыхха сығып алғаннары
чарых көріп парчан. Мында Худай ки-
рение ле ўгретпечендер, че толдыра піліс-
тіг поларға ўгретченнер...

1899-1990 ўгредіг чылышында Якутияда
49 тигрибіліг школа паза 21 тиксі піліске
ўгретчен школа, епархияның ичпілерінің
5 класстығ училищесі паза воскресней
школа тоғынгандан. Сынсабланыстығ
абыстар якут тілінен грамматиканы
тостеп саларға угаа көп күсті сал-
салғаннар. Иди сахалар постарының
тілінен Худай сөзін истіп пастаннар.
Пір дее талазығ өфөл: Христос олар-
ның чүректеріне, сағыстарына пик кір
парғаны...

Көбіз іди санаңаң, Саха чи-
рінде Сынсабланыстығ киртіністі
тирең алын полбаңнар, аннаң оларға
сын христостығ чоннар пол парарға
2-3 тес тілнің чуртазы читкіче полбаң
тіп. Че пасхалары сахалар хысахаң
тустың аразында сынсабланыстығ
киртіністіг чон пол парған тіп сана-
чаннар. Че мында азын ла сын полар:
Христос оларның чүректеріне, сағыстарына
паза пасха даа соох чирлердегі
кизек чоннарның чуртазына пик кір
парған тиірге кирек. Андагы чоннарга
Сынсабланыс ол хуттығ пик тас тозек-
ке айлан парған, хайда аймах-пасха
чоннар, хайзылары Саха чирлерінде
чурт салыныбысханнар, - олар праизы
чагын пол парып, талас чох, چарас сал-
ғаннар. Сынсабланыс оларны, праизын
чарастыр салып, туган-чагын ит салған.

1911 чылда наа чирде Худайға тоғы-
нарға килген Якутсткын паза Вилюйск-
тың епископы Мелетий (Заборовский)
сағызына кирген: «Мині якуттарның
Христосхан киртініз үгаа тың чүрексін-
дірген. Олар постарының чуртазындағы
ин не ёён тустанда абысты хығырып,
анын алданызын киректеченнер...»

Хутхадарчыларың, Худайзар хығы-
рып, күс сальып, тоғынгандан сұлтаандар,
якуттарың көбіз Худайның сыннан
пар полчатханына үгаа тың киртінің,
олар Аны, иргі ондайнаң, Тантара айыны,
Айыны тойоном тіп адачаннар.

Октябрьдағы хорылыстығ тустандарда,
Худайнаң тоғыр күрескені сұлтаандар пуз
чирлерде сынсабланыстығ абыстарның
паза Худайзар хығырчаннарның түрғыс
салған ниме-нооларын прай инзер
салғаннар. Прай Худай туралары паза
хуттығ ўгредігін алып алчан орыннар
чох иділ парғаннар. 1939 чылда Якут-
сткын не халғанчы сынсабланыстығ
Худай туразын - Николаевской тигрибіні
чаап салғаннар.

Пу хорылыстығ чылларда Якутияда
хачан даа андагы көп абыстар паза арка-
лайлар полбаңнар, хайзылары Христо-
стың ады ўчүн, хатығласх ызылған-
нар. Амғы тустана піс оларның аттарын
читіре пілбінчебіс. Пу республика
чүзерлеп ап-арығ хутхадарчыларының
паза киртіністіглерінің Голгофазы пол-



парған. Хайди Якутсткын паза Ленсктің
епископы Зосима өзінде: «Колыма
- Россияның антиминсі, хайда үгаа көп
ап-арығ сёйттер. Мындағы чирлерге
наа чобагыларның ханы тиксі сиип
парған».

1970 ч.ч. ЯАССР-да Худайға кир-
тінчекен 200-чесе ле кізі санға алған. Сынсабланыстығ
паза республикада, наачыланып, турыбысханың 1983
чылны санирга кирек, хачан Якутст-
кындағы киртіністіглерінің сұлтаандар, кир-
тінің киреенің Чоби Якутсткы тигриб
пірігін санға ал саларға піогін салған.
Пастағы алданчан тұра ап-арығчы
Николай Хайхасчайачаның адынан
полған. Аナン Худайға алданып алчан
тигриблер Олекминсктегі паза Нерюнг-
риде турыбысханнар.

Москвандың паза тиксі Орыс чи-
рінде Патриарх Алексий II-нің паза Орыс
Сынсабланыстығ Тигрибінің пік
салғанына, 1993 ч. көрік айның 23-чі
күнінде, Якутско-Вилюйской епархия
позының тоғызын пастаандар, аның пас-
тағы епископы Ин ап-арығ Герман (Моралин) полыбысхан.

Өёнхүтпастығы Герман позының
тоғызын пастапчатханда, сағысха кир-
ген: «Піс Ушаковтың орамазындағы
оланай ла ағас тигрибзеге парғабыс.
Мин Худай туразы пар полчатханына
брінгем. Йа, ол үгаа чох паза кірге
пастьыр салған полған. Анда оланай
ла обырастар, иконостас чох полған,
абыстың уйанаң тонанчыхтары пар
полған. Мин азына даа позымны
часхар салғам, хачан мин төрзег кір ки-
лениде, анда пайзанстол паза Худайға
тоғындылық толдырычан ниме-ноолар пар
полған. Клироста ниңде-де сарыңы
турған, абыс Худайға тоғызын пастаандар.
Ииде мин позым даа Худайға тоғызын
пастаам. Иди мин күннің сай иртеп паза
иирде Худай тоғынчам...»

Тигрибінің тасхагында пір дее хуттығ
кінде чох полған, пір кізее ікілөр сівечіні
пирченнер, кіріске түзірчөн кірістер чох
полғаннар. Пастағы тустанда полызызарға
Өёнхүтхадарчызына Ап-арығдан Ап-
арығ Патриарх Троице-Сергиевской
Лаврдан ўс монахтар паза Данилов
монастырынан диаконны пирген. Олар
пістік ікі-үс айча ла тоғызып алғаннар.

Анан Якутсткын паза республиканың
пасха даа орыннарынан кізіл кіліп,
Өёнхүтхадарчызына постарының
тигриблерін түрғыс пирерге сурын-
чаннар. Че азын үгаа сидік кирек полған.
1993-1994 ч.ч. Якутсткын епархияда
чалғыс ла Худайға тоғынчан абыс Гер-
ман полған. Ол сағысха кирген: «Мин
чалғыс позым - епископ, абыс, ді-

акон, ниме-нооның устағчызы полғам,
позымох сарнаам, хығырғам паза төрні
позымох арығлат салчам».

Ол епархияның чириңе кірчеткен
орыннарча чөріп пастаандар, кізілернен
тогасчан, кіріске түзірчөн, аркалайлы
сарыңылар өмезін тостеп салған...

2001 чылның орғах айның 19-чы
күнінен сығара мында Худайзар хығыр-
чаннарның пілии позының тоғызын
пастаандар.

Епископ Германнның устаанынан,
Якутста, Нерюнгриде, Мирныйда,
Алданда паза пасха орыннарда Худай тур-
аларын, підіріп, тоғындыр салғаннар...

Өёнхүтхадарчызы Германнның уста-
анынан, пір чыл чарымға, президенттін,
хазна ўлгүзінің, АҚ «АЛРОС-
тың» паза пасха даа пірігістерінің
полысханнарынан, пуз чирлерде 24 Худай
туразы түрғызыл парған, ідік пасха
орыннарда наа тигриблер тоғызын
пастаандар.

Архиепископ Герман Худай сөзі якут
тілінен тарадыл парына улуғ хайығны
айландырған. Ол анда абыстарны якут
тілінен ўгретчен күрстү азып алған. Иди
Худайға тоғынчата, якут тілінен хығы-
рығлар толдырылып пасталғаннар.
Паза Наа Чахыг якут тілінен тілбестел
парған, ідік Чахыхабар ол тілнен удаа
хығырлычан...

2004 чылның орғах айында архи-епи-
скоп Герман, хынып, тоғындыр крайдан
парыбызып, Куркстың паза Рылькстың
кафедразынан устирга парыбысхан.

Наа түрғызыл парған епископ Зосима
(Давыдов) пастағы аркалайлох чили
Худай тураларын підірғен, тигриб пірі-
гістерін тостеен, хуттығ кинделер сыйга-
рчан киректі узартаң паза ол епархия
пасха даа наа өңнері хос турған...

Пастағы чорыхта, хайзы 2006 чыл-
ның орғах айында полған, ап-арығ-
хутхадарчыларының өмезі, Калугадағы
семинаристтер паза Якутиядың күн-
тураларынан тогасчаның (27 кізі), Якутсткын
паза Ленсктің епископы Зосиманың уста-
анынан, республиканың кін-саарынан
Лена сүғының алтынзархы чирлеріндер
ап-арығчы Николай Хайхасчайачаның
ап-арығ сёйтін апарғаннар. «Піс якут
чоның хыңча ап-арығ кізізінің
ап-арығ сёйтін апарғабыс, - чохтаан
Өёнхүтпастығы, - азын пос ондайынча
ла кірістіг чөріс полған, сынында, ол
кірістіг чөрістік узартаңы полған, хай-
зын пір чыл мының алнында епархия
искірген полған, ол чөріс Тикси посе-
локка читіре парған. Иди піс ап-арығчы
Николайға пістік республиканы көртіс
салғабыс». Сах ол тустана Тиксиде Орыс
чириңе ин не алтынзархыдағы Худай

туразы ап-арығлат парған полған.

2007 чылда епископ Зосима Худай-
зар хығырчаннары Лена сүғының
үтінзархызынан, Осетрово станциянаң
сығара Москвандың ап-арығчызы Инно-
кентийнің ап-арығ сёйтін Тиксиге
чitір саларынан устаан. Ол чорыхта
епархияның хутхадарчылары, Свято-
Тихоновской гуманитарной университе-
теттің ўгренчілер паза киртіністіглер
араласханнар.

2008 чылда чайғызын республикада
Тиксиресийской Кірбстіг чөріс ирткен,
хайзы «Худайтөреккенін Чылтызы
алтында» тіп программа кірген.
Хандық айның 30-чы күнінде, Худай-
ға тоғындыс толдырыл парған соонда,
ап-арығ хутхадарчылары паза кир-
тіністіглер, Якутсткы епархияның
аркалайы Зосиманың устаанынан,
Преображенской кафедралығ соборнан
сығара Никольской Худай туразында
чitіре парғаннар. Холларында олар
хоругвилері, иконалары, ап-арығ
сёйтік кимечектерінде тутпааннар,
Че Москвадағы Худай тураларынан
өнегін ысхан ап-арығ нимелері; Худай
Ічезінің «Живоносный источник»
иконазын, Ап-арығ Пілікті, хайзы
чобагы-ханының Николай II-ни полған,
паза Аляскадағы Худайғасын Гер-
манның ап-арығ сёйтік иконазын
тудын салған полғаннар. Киртіні-
стіглерге үгаа улуғ киректі көр саларға
чапсых полған, хачан РФ-ның Прези-
дентін В.В. Путинні Преображенской
кафедралығ соборда Харағы Худайға
тоғындыс толдырылчатахан туста көр
салғаннарында. Якутсткта позының
тоғызынча чөргенде, Владимир Вла-
димирович Худай туразында полып,
ап-арығ миранаң таңмаладып алған
соонда, Өёнхүтпастығы Зосима Прези-
дентті төрзег кіріп алған, хайда
агаа Прайменітутчатахан Хан Худай-
ның иконазын сыйлаан, ол иконаны
Айхаладағы ус, сёйтке хоостап, чайап
салты.

Епископ Зосиманың тузында көп
тигриблер наачылалып түрғызыл
парғаннар. 2009 чылда Нюрбеде паза
Айхалада наа тигриблер, підіріліп,
азыл парғаннар...

Инапарығ епископ Зосиманың 2010 ч. сіліктер айның 9-чы күнінде,
час қазабин, ирте тоозыл парғаны
праизын пик піріктір салған. Аркалай
Зосима позының епархиязының
Градоякутстағы Преображенской
кафедралығ соборының төрнін кис-
тінде чыып саларға چахып салғаны
Сынсабланыстығ Якутияның улуғ
үлкүніне айлан парған. Позынаң пір
чолча парчатхан епископ Зосиманы
Сын чирзедең үдезерге Иркутсткын паза
Ангарсткын архиепискобы Вадим,
Хабаровсткын архиепискобы Марк,
Димитровсткын епископы Александар
паза Зосиманың Москвадағы
хуттығ палалары кіл-парғаннар. Пу
чирден парыбысхан епископ Зосиманы
улуғлар, үлгүлап, үдезерге ол тустаны
Президент РС (Я) Анатолий Штыров,
республиканың устағ-пастағ тоғын-
чылары паза чүзерлеп киртіністіглер
кил-парғаннар.

2011 ч. хандық айның 19-чы күнінде,
Москвандың паза епископ Орыс чириңе
Патриархы Кирилл Христос Арачылағ-
чының Худай туразында, позының
полысчыларынан хада, Якутсткын паза
Ленсктің епископы поларға Романға
(Лукин) холын салған.